

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

W) Tili Herr Johan Niclas och Fru Gustava
Eleonora Lindahl i Norrköping.

Stockholm, Söndags-aftonen, den 28 Julii 1793.

184

Mina Herteligen älskade Barn

Jå härmed sändt en löfriad Sexuiche, så lång och så beskaffad, som det här efter följande
bäst utvisar: ty många Gjenomål hafva nu på otta dagar öfverhopat Gubben, hvilket
eljest är emot hans nye Plan; men korta snart förtigående undantag måste väl
talar uti denna omtyglighet; dock, hvad som skulle saknas i Texten, får ~~de~~ erfattas
medelt Vidager och retournerande Brev.

Först tackar jag Er Begge för flera Kära Skrifvelser och Förtröendens. Lilla
Stafvaffi underdäniga Öntretien med Konung och Regent, så en public et en
face de toutes ses Conitoyennes de Norrköping, var min sann et disigt förtagande,
men som visstligen skulle mycket behagat Sal. Konung Gustaf: car il aimoit beaucoup
et par preference la Bénédiction prononcée par une telle bouche. Din unge Konungen
tände rätt väl minnas Kländelfen, fast han icke mycket jäger. imedertid infämmer
jag til fullt uti så denna, som alla andra välöfnningar öfver vår nye Gustaf. Edolph,
hvilket de ha hade tillika en ^{håll} gästförelse gida.

Sådan var i alla affeender den vackra Kländelfen jag här belafde Lögredagen den
13 Julii och åter på den ^{håll} ~~vackra~~ Djurgården. En ung Slagfjer ifrån Upsala, vid namn
Ekeberg, Philofoph, Naturforskare och Skald, ung, vacker, fri, öpen til Själ, ädel til Sjant,
samt den af en nyligen afviden ^{Kongl.} Kungl. Dögmästare, gjorde min Bekantkaps mot. Slutet
af mit boande på ~~Centurunden~~ ^{Centurunden}, och kom då ifrån Greifwald. Han behagade mig genast,
ty han talte Sjöka, älskade Sjöka. Vitterheten, i synnerhet den Pasterale; hvadan jag tog
honom med mig på et par Promenader til Djurgården, hvarti språkade just uten
hjärtat med hurandra. Ansigtet är rundt och gladt, med friskt färg och rena blå ögon
samt mörkbrunt hår, hvilket ligger i naturlige Lockar rundt omkring Hufvidet:
alt detta utvisar därjämte Dilden af en Slide. Sedan har han uppehållit sig i
Upsala, arbetat i chemiska Laboratorien ^{um} och skrifvit verser. När Ungdoms-Conventet
där började hållas, var denne tänkande och frisk yngling en af det ypperste och mäkt
älskade Ledamöter, och skref ibland andra stycken det om Skördenämnerne, som bitaget.
När Seireter. Mandoff gjorde min Bekantkaps, fick jag ibland annat veta, hvilaleder han
ih. Ekeberg varit i Greifwald de intimaste vänner. hvilket ingalunda skände bort de
Kantkapen med någondera af Gosarne. Kort efter midsommaren kom Ekeberg hit i
egna ärenden, och fölte up Mandoff; genast kommo de begge til mig, och detta öte
var ej litet glädjefullt. Lögredagen, den 13 Julii, utgjorde ^{håll} ~~utgjorde~~ vil en gemensam glädje-
högtid. Vi låts ro öfver til Djurgården; Gjöner var dock vår fjerde man. Ni gingo
fast,

fågta, dels för det var middags-timmen, dels för det vi ville njuta både Dagens och
Parkens fågling. Sedan vi lagt store Planen till ryggen, mötte vi Pastör Staichenburg med
bägge sina dottrar, som bär en krans i handen. Glad att se mig och stundort vill han
äntligen att vi skulle äta middag hos honom, jämte den ^{oft åtföljande min syster} ~~min~~ (af honom ej kände
Vännen; men det måste vi undanbedja oss. Han gick då in uti et af de närmaste
Husen på Sjungården, för at där ~~högst~~ ^{besöka} (och träffa en gammal och sjuk ledamot af Lyfka
Församlingen, Dagaren Köhl, som samma dag hade fyllt sina 78 år, och til fröjdesbetygelse
hans öfver skulle, jämte Styrkningen medel utur Guds ord och hans mun, de bägge barnen
bära en krans til den äldrige på hans Födelse-dag, och ^{den} ~~få~~ äfren ifrån deras fida at
fågna och lugna den snart både utur Församlingen och Naturen vandrande Gråhans-
mannen. Var icke detta just en i bägge affeenden; jag menar i både andelig och lekämlig
måtto, passforale Scene? Jön til vår beundran, vördnad och vänskap för den så
respectable, och tillika så glade och gode, den gode Gudens Sjensare, Budbärare af
hans Nåde's ord til det falna, til det för blyfylla släktet. Ni ginge uppfylde af dubbla,
af lifsom helgade Känslor, vidare och til det stället, där jag, dels för det vackra Belägenhet,
dels för det lindrigare Piset, antingen åter middag eller låter gifra mig en Skullskål.
Lilla Stafva torde minnas det Vårdshus, hvar Sjöf-Skräddaren Rungren bodde, eller
där Inspektoren Stenberg dog. Nu är Rungren också död, och hans Dotter, nu gift med
någon Patient vid Sjöfvet, håller ^{där} för beskedlig Praktering uti vackra Rum, med utgått
at Sjungården och Sjön på flera fidor. Det är sista stället utmed Segelleden, innan man
passforar Bracken och kommer til wäffelbruket samt Sprengtporten'ske Parken.
Där var vi välkomne, lats duka vårt lilla bord, och läste Ekeberg - - näst! han måste
vara vår dexteur, ty han höver litet illa, hans enda mig vetterliga Bristfällighet - -
innan maten bars in, för oss utur Gejseren läfven: Die Gegend um Grafe; och huru
smakade oss icke det stället: O wie schön bist du, Natur! - och som slutas med den
förtyjningsfulla sanningen, med det våra Hjertan så lyckofulligande Rönnet: 'Delig!
o felig! wer aus diesen unerschöpflichen Quellen seine unerschuldigen Vergnügen schöpft,
heißet es sein Gemüthe, wie der schönste Frühlingstag, sanft und rein jede seiner
Empfindungen, wie die Zephyr, die mit Blumen gerüchen ihm umschweben!' -
Sedan Gladje-måltiden var slutad, väntete jag Ekeberg til sefert landgrädet ^{de Lyfka}
eller välgjörandet, som han med full känsla upläste, och vi med honom gemensamt
änjöto. Således både til Kropp, Hjerta och diinne väl försejdede vandrade vi vidare
och til dess vi kommo til stora gröna Banken under Ekarna vid Rosendal. Där satte vi
oss, just för at hula, för at skåda landet, Skogen, Vatnet, för at låta ögnet vandra
af och an på den vida för oss liggande ängen, som just nu stod under sin förvandling.
Län och Råffan flyttar på det längre affståndet stöda de's Pragt; ^{medan} ~~den~~ öfve och öfve
närmaste delen af ängen ^{nu} ~~fyste~~ ^{än} af hela sin fågling. Medelst hela denna Syn-
kunde våra ögon och Känslofulla Hjertan ej annat än tillfredsställas; vi njöto
en

en just obestjämvelig Sälhet. Ekeberg sat, för sin fruga Köfjel Skuld, midt emellan oss; och då han så ofta hörde de Orden: Söta Särbror! och Däffra du! vandrade först hans Öra under Samtalen emellan mig och Mandorff, föll han mig om halsen och begärde att få se Söta du, och att äfven få kalla mig för Särbror. Hur skulle jag väl kunna neka honom detta? Således saknade vi ingen ting uti detta Trio, som icke fört tillhöras: att utgjorde hos oss likaför en enda Känsla, liksom en enda Sälhet. Således Händ i Händ sat vi där till sent på aftonen, gingo sedan med långsamma steg utmed den fröna viken, på den af Solens Strålar förgyllda Stranden, samt under Trädens långsträckt och fruktande Skuggor; vi malkades Staden och Norrmalm, vi spelades åt, vi lofvade se hvarandre följande Dagen. Söta Mor reste då, eller ^{om} ~~under~~ Söndagen, med de kära Darnen Hinguis på Landet, Mandorff åt hos mig till middagen, och Ekeberg ökte vårt Sällskap till aftonen. Nie talles vänskap och literatur, äfven litet Politik; och Gossen Ekeberg gladdes ej litet, när jag visade honom det Skålet uti Heltorfske Extrakterne, Saml. 31, Sid. 16, hvar jag infört min argamla och redan den 13 Aug. 1774 manifesterade Grod bekännelse om Danningens friare tillräde till Skonen, om att som nöder Känsligheten och Underfåtarnes Rättigheten, och om Nationernes nära för handen varande Stig att känna sin Notrigt; förvarad uti Kännikans egen Natur m. m. så att de begge Reputerne ej nog kunde betyga sin så kallade Respekt, sedan de funno min Paternitet fräcka sig äfven till Danningar och Lärar, som de trodde vara ^{mycket} ~~många~~ senare framburne inför det Svenske Hlmännan. Ekeberg reste kort efter till upsala tillbaka, och jag med Mandorff fortsatte våra arbeten; ty nu är ^{den} ~~den~~ månaden förbi, och den tundra Pröfvningen införm till slut: ^{den} ~~den~~ ^{my} ~~den~~ arbetet uti Skålet vid vår gemensame Heltorfske och Statistiske Bureau. I lördags, som var Söndag, följde han mig på den ärliga Valfärden till min graf på Solna Kyrkogård, som han ej ännu sedt. Intrycket frvarade mot Nyheten och Vänskapen för mig. Taket väntas på liten Reparation och Tjarning; litte gode Arkitekt nog betörjer, så snart han kommer hem. Mandorff började strax tala om Litteren och Insriptioner. Tyft, tyft! min Vän, sade jag: i sinom tid både det ena och det andra. Men hvad Insriptionen beträffar, så har dal. Lidén redan utförd mit Gutaphuum, hämtadt utur Dianium Wadjanense, således ^{ganska} väl i anseende till Källan appasadt för en Annalisk; men andre måge döma, huru vida Jerningen Litteratur frut, et magna reputationis in Studio. Sicut Donus Homo et Valenz tisimus Laborator in arte suav, et fidelis". Något vil jag dock sjelf känna vid: ty, ofkrymtadt fagt, är jag väl en ^{älmästare} Valentisimus Laborator. Dick jag mistrostrar jag visst icke kommer att lämna att mine Asfingar 20,000 Riksdaler; ty hade jag det kunnat, torde några Detänkeligheter upstått rörande Kistadens beskrifande. Efter alla dessa Söta betraktelser, äfven fräckte till Heltor våra Känns förgånglighet, tänkte vi på vår vidare jordiska vandring, och frälde den förs till Carlberg, hvar vi

vi til en lönjan måste hilla hos Fru Stickerman, som väl mindes och bad hjälpa
hansell Stafva, til dess Guds-tjensten kann slutas i Stöcket, ty under den samma
får ingen flyndig hämmiska lugna in uti Trädgården. Greve Cronstedts Befalning
efterlefses, och vi fingo njuta Trädens Skugga. Videtterne sågo vi marscheru utur
kyrkan til sine Svilo Salar, hvar prygg sång vid sång finnas, med stora gångar
emellan, ty Slotts rumen lämna allt tjenligt utrymme för Gångarne. Deras antal
går ännu föga öfver 50; men när de nya Byggnaderna blifva färdige, så utvidgas
äfså denna militäriske Trädskola. Vi skyndade til Staden; Darnen äto til
middagen hos oss, och om aftonen begick jag min Söndag på salen. Följande eller
Söndagen äto vi hos Darnen, hvar på Calèche och theise framkommo: Drottning
Könige och mig uti den förra, och Seireter. Björkegren Söta Mor uti den
senare; och på detta sätt råkade vi af, först til Haga och sedan til Carlberg.
Jag måste tåsta, at jag kände en ganska stor förmöjelse under hela denna Färd.
Vi åkte på alla de fyra Vägarna in ^{ut} i själva Haga-Parken; och, medan de andre
sprafade omkring, satte jag mig uti den ^{sköna} ~~fröna~~ Engelske Dorqueter utmed lilla Slöcket;
men jag vet icke huru det kommer til, at jag alltid är litet onjättfjukt på Haga.
När jag ser detta Slöck, så ser jag och den enda af alla Byggnader och Anläggningar,
som Gustaf fukt fallbondat. Det fina Haga, hvaruti Konungen bodde medan det lilla
Slöcket bygdes, bebod oss af Hans Excellens Baron Reuterholm. Hvilka Reflexioner
måste icke göras af en minnesgill afkädare af Tider och Händelser! När vi komo
til Almqvist Park, tog jag Darnen i famn, kyssa Söta Mors hand, och gick hem
för at skriva detta Brev. Så långt hade jag och härmed hunnit, när Mandorff
kom utur Kung-Trädgården och soperade ^{deras} (med mig) solo.

Måndags-Morgonen, den 29 Julii.

Nu måste jag lämna det pastorale Fältet, för at bevandra en mera stenig och törstig
Stråk, jag menar Politiken. Vi äre ~~nu~~ änteligen bragte därhvar, at vi måste dela
taga med både sinnen och Kömflor uti de nyvårda Scener, som vi se tima nästan
allestädes i Europa, och efterhand nalkas vår Nord, hvar dock, Gudi lof! vi ännu
i år få setta spillet och njuta Fredens lugn. Jag vil hoppas, at det så fortvarar hela
dessa året igenom, för de uti et annat Brev omförmärde Infatker. Härtil Kommer
ännu vidare den, at General en Chef i Finland, Baron Klinggros, nyligen Kommit hit
öfver ifrån denne Gräns-ort; at väst vid Stockholm's yttre Skärgård liggande Advis
Fartyg väl blifvit varse någon del af den Ryske Sjö-Aronadan, men at den återvänd
til Kaps, sedan den blot tagit vår ^{stund} i ögonfågta. Men detta falla lugn vägtat, så
lider jag ändå ganska onycket, hvarje gång jag läser i Ryske Posten om de fäsliga, blidiga
och odeläggande Händelser, både inom hela Frankrike och på des Gränfor. Aldran
måst lider jag ~~och~~ öfver den härlige Staden Mainz, Byskland Prydnad, hvilken
med alla sina ^{rum} ~~rum~~ Environs värtu ligger i quä och aspa, och det medelt Ryske ^{arne} ~~arne~~
egna

egna Kulor och Svärd. Efter Riks-Lärarne äro så köpte, hvar före då icke endast
 blaggen Mainz, för at skona Rikets egen Stad, och vända sina gryma och förgörande
 Napen mot Landau och Metz, intaga Josef Frankrikes Formuar på senafidan och sedan
 utlyfta dem emot Mainz. Et fadant krig, som det af gamle Fritz? Efterträdare nu föred,
 Lärer knapt finnas uti Tidens bok: den gloriose Retraiten utur Champagne, ^{i för} och den
 segerrike Campaignen vid Aken-Strömen i år, hafva så blottat Englor och Kantals längder,
 at midnöjet med Tillsändet uti Hjelpta de Preussiska Länderne står knapt at befinnas. En
 Säfte härnär finnes uti Dilagan dit. d.; och må det blöda uti hvarje Mannisks-
 hjerta, at se Magten uti Ens Land så missbrukas, både inom egna Landarnären och uti andre
 Stater. Fritz och Herberg fyra icke mera: det är folkklart. Gärman till en annan Ewält?
 Skonung, den i Spanien, äfven ingen ting mindre än Spirituel, som, sedan han fullbordat
 sit Besök hos Drottningen, hvilket, såsom mig är förfateradt af ministerielle Hand, afsläp-
 emot ej med Staters angelägenheter, utan lämna dem at Drottningen, en ny Prinsessa
 Soeur, Madame Antoinette i Frankrike. Hennes bades Favorit de Amant de la Reine är Duc
 d'Alencida. Han är en skön och vigourens Lavalier, om 25 år, och avancerade på alle
 var Major vid Spaniska Gardet, då han uphöjdes til Hertig af Alencida, och replacende
 hvilket han nu ensam förestår. Drottningen och han fyra som således hela Spaniska
 rätta länge; och at han nu står i högsta Nåd kan äfven sätas deraf, at, då han
 Ordens-teken af så stor Lyrbarkhet, at det värderas til 1 Million 200,000 Realer; har äfven sät
 en Guld-Service af 40 massive Fat, samt lifvit ståtligt befördrad til General-Capitaine
 af Spanien, en Place som också sänderar stora Summer. Blott Adelman och Major det ena,
 Blott dessa begge Händelser, äfven som flera dylika, synas mig vara mycket okloka
 Demarcher i en tid då nästan alla sinnen äro brugta, och således ännu vidare bringas
 uti gävning och ~~konflikter~~ ^{harnesk} emot Konunga-magten för de så tryckande missbruk. - Gå vi ut
 och til allt det Blod, som nu sedan 1789 rinner inom och utom Frankrike; - och hvilket
 andre äro väl orsaken til Polens Fall, än de egne Magnater? Kan uti något Land
 Namnet Selma ^{Potocki} ~~lätas~~ utan den största affky. Nu heter det, at han sefer directe
 ifrån Peterburg til Italien, för at där, såsom man lätt förefaller sig, grätta ihjäl.
^{hvar} ~~Konung~~ (nu ståtligt ögat på Folket, så vet det af alla minsk kända sin Grän, sedan de
 armar en gång lifvit delt lörligne del lörligne, friade från det OK, som Konungen
~~hade~~ ^{hade} tagt öfver deras Skuldror. Jag skulle Däfte du, kunna skriva en hel Bok
 öfver

4 dylika

28

Slaga.

dit. H.

Skordemännerna;

Saga *)

På en lugn och löfrik Strand 1)
Samlad var en vaksam Skara 2),
Som med Skäran i sin hand
Fagnades at vitne vara
Til den pragt, som Dagens sand 3)
Skulle innan kort förklara.

En af dessa unge skän 4),
Som en blick ymniskt samt vände
På de fjäll, dit Gryningen
Redan några strålar fände,
För sit Sällskap dystrar sig:
I som Dagens vände skatten!
utan trygghet var vår stig
i det rylliga af Natten 5).

Ostund of föröder! hända kan,
At vid Dagens anblick rända,
Ni of bitest klage an,
Som i mörtret för hvaran
Grampat ned hvad vi bort förda.

Skäden denna väktra ext 7)
Långt ifrån på andra Stranden,
Som af Midnatts Stormar 8) frort
Verkingar på såder Landen.
Natan I hvad Folket gjort?
Skänfte räckt hvarannan handen,
Som det räktigt hade bort,
För at med gemensam nöda
Samla up hvad öfrigt var
Ut af en förväntad Groda
Och i frid til en och hvar
Dela en nödvändig Gode?.

1) Salasstrand eller Uppala.

2) Ofvälge - Studenterna.

3) Den allmänna Skrif. Friheten, medelst
hvilken Skäran, Vetingsheten, skule en gång
inberga rike Kärvar.

4) Författaren til Sagan.

5) Konventet i Uppala.

Under
6) Konfusen och Tryckfrihetens begränsningar.

7) Frankrike med hvad mera därunder kan förstås

8) Island dem kan också räknas Orcaasen
emellan den 16 och 17 Martii - -

Nej!

*) Författad af Hov-Magt Lind. Gust. Ekberg, på danska höfdingens i Uppala, Slen
Schröderheims, begäran, för at presenteras at Hovs Maj: t. den unge Konungen, under
des vistande i Uppala vid Jubel-festen år 1793; hvilket skedde, at emottogs Skalde-facket
med Nädigt Vårbehag: konventet singsdomen til rike ringa Gamman.

Nej! i harmen hafva de
Kusfat til at allt förhörja,
Slagit sine Rättare,
Skymfat dem, som velat barga,
Och med fögnad kunnat se
Blodet sina dior farga.
Nu är nya Planen den,
At uppricka Sjöfåsen,
Ingen Sten på återn lämna,
Leela fältet vackert jämna
Och få plöja om igen 9).

Enligt med Naturens dagar
Dör väl frugten lifva god,
Om allenast deras Magar
Inti nästa Vårnings-dagar 10)
Stända ut med talamod.

Låt om of med mer försänd
Tänka på hvad of kan vira!
Dessa glösa Sades. ständ 11),
Om de famlas som de Sira
Och vi tage det beflut,
At med Sparfåsket försara,
Gode än få mycket vara,
At det räcker året ut.
Hedertid kan blija råd
För et bättre Satt kan hända
At vår Kära Jordlyss vända,
Och et rikare förnåd
Uti våra Lador fanda.

Jag en aning börjar få,
Som kan mycket godt betyda:
Dessa ägor, hvaruppå
Ni vänt Landbruk förefå,
Siten allkvård blime 12) lyda.
Däste Goslar! veten j:
Jag skall Egenkaper känner;
Liflig, om och ung, som vi,
Skal kan anså of som vänner,
Svinda glädje i vår flack
Och få få med of förana,
At en vägång för den ena
För den andra lycklig och.
Under Konon förningom
Skola dessa tryckbruk märkas,
Skamtaf vår Vannaggt verkas,
Och förtigt ändrad om.
Och i flöde mäter hurna
Utän at på Grönens 13) vira
Lata hela Parken brima,
För at uti affkan finna
Jordman ut et Paradi.

9) Nya metoden.

10) år 179 - -

11) ännu oxilerande vare sig Samningar eller
Personer.

12) Den unge blomung Gustaf Adolph

13) Kärmed förstås intet något annat land än Frankrike

Utdrag ur Hr Camres *) Sleswigske Journal, Jul. 1793, sid. 390 och 391.

-- Ist es nicht einer ernstlichen und väterlichen Seherzigung vernünftiger Staatsmänner werth, wenn Staaten in fremde Unruhen verwickelt werden, die sich mitten im Frieden genöthiget sehen, eine drückende Steuer eingeführen, um ihren Finanzen aufzuhelfen, deren Verfall ein Räthsel ist; wenn ein Land von neun Mann zwei stellen muß, um die Compagnien, die, vermuthlich nach einer richtigen Berechnung des Vermögens der Bevölkerung, sonst nur vierzig Mann ausmachen, auf 150 Mann zu erhöhen; wenn man bey Nacht die junge Mannschaft, gleich den englischen Matrosen, aushebt und nach den Festungen bringt, und dann wohl gar dem Souverain sagt, der Kern der jungen Mannschaft sey voll Eifer zum Dienst einmarschirt; wenn statt dessen die jungen Leute, so viel als sie können, in die Fremde entfliehen; wenn man, um sie zur Rückkehr zu zwingen, den Vätern militärische Execution beylegt, sie auf Wasser und Brod setzt, ihnen befiehlt, ihren Söhnen nachzuzureisen und sie zurückzubringen; wenn alle diese Mittel vergeblich sind, weil die Söhne sich erklären, nur erst dann wiederkehren zu wollen, wenn man ihre Väter zum Soldatendienst nehmen und Kinderpflicht ihnen auflagen würde, die Väter auszulösen; wenn also nur alte und abgelebte Menschen den unverfögten Familien übrig bleiben; wenn bereits Leute ihren Gewerben entzogen werden, die athtig Reichthaler bezahlen um es fortzreiben zu können. -- Bedenket --

Delaga til Delaga.

Miniatur-Stycke, som föreställer den Fyske Borgarens dyktfärlighet, af Hr Cramer **).

-- Auf! vergleicht! und mäst! -- In unserer glücklichen, sagt Wieland, deutschen Constitution dagegen: -- Das Volk durch Vormundtschaft regiert; selten zu irgend etwas Stimme, noch wahl. -- Die meisten guten Stellen von Recht; wegen, oder nach Offervanz, mit conservanten besetzt, und die Puncte hinten angehängt. --

*) Hr. Jacob. Clem. Camre, Hof-Råd i Bornowik, är en af Fyske Landts ulytligaste och dygdigaste Patrioter. Han måste, för Conservans-Örång, flytta sin Journal ifrån Bornowik til Altona, hvar den nu tryckes, dock under Titul-jirman af Sleswik, såsom varandes en Stad, aldeles utom Fyske Riker-Kroppers Peripherie belägen.

**) Hr Carl Fr. Cramer är Philos. Professor i Kiel, en vittor Son af den vittre Cancellaren Cramer; men som förer en Skalka-penna. Hr Condorcet hade til allmänt affärdande framställt en Gafsa, som infade den fransyske Borgarens genom Revolutionen undna dyktfärlighet. Til denna Gafsa skal detta Hr. Cramers arbete vara en Pendant; och ämnar därutöver förkortadt sammandrag uti: Allgem. liter. Zeitung för 1793, N:o 190, eller för den 29 Jun. Det är detta utdrag som läses här ofranföre.

Abgaben? in manchen Provinzen die Hälfte der Revenuen, 1/6 Proc. in freien Reichstädten sogar. — Zünfte, Börsenhafenjagd. — Aber die Wildjagd? wer einen Hasen schießt auf seinem Feld: 10 Jahr in die Kerker dafür! hier und da. — Fischen, in meinem Stück Stuß oder See? wer vom Landes- oder Gutsfürsten gepachtet ihn hat! — Tribunale, Justiz; daß es die Themis er barm! Principium: wie man die Ehre der Gerichtshöfe, auch bey ungerechten Urtheilen, fortzusetzen doch muß! Fürwahr! sagte mein Freund neulich, der Advocat, seine Majestät, der Kaiser von Japan, thaten Cooper daran, Sie errichteten für die Proceß eine Zahlenlotterie, zwey Glücksräder! in eines die Zahlen hinein, ins andre verlegt und Gewinn; es kämen der gerechten Urtheile noch mehrere heraus. — Personliche Freiheit? Liberté odon, Lettre de Cachet, nicht unerhört! Hesperge! Schubart! — Religion? Edicte; symbolische Bücher; Ecclesiae profane. — Aufklärung des 18. ten Jahrhunderts, in Berlin! — Zwangsmühlen, Mühlengasse. — Primogenitur, l'idei commissa, unglückliche Erbkraften. — Preßerzwang, Censur, Zeitungen, Bücherverbot. Erlaubter Nachdruck et. et. et. —

Lit. C.

Det Kongl. Experimentet *.

Människor vännen på Kronen, Konung Fredric V i Danmark, kallad den mycket gode, hade ärfkilliga ställen vid Slottet Fredensborg och uti kingliggande Nejder, där han plågade dricka Thé vatn, hwartil på hwartdera Stället alltid var Thé-Service, som en icke Detjent skulle hålla tinsed.

En sådan Detjent (en gammal man) brydde sig icke mycket om at hålla de honom ombetrodde Thé-Koppar rena. Konungen kunde märka, at förste gången han kom dit tyktes de icke hafva varit värde för än samma dagen de skulle nyttjad. Då plågade han först fröjgå och toka dem. Kans Maj: betygade för Gubben sin förundran deröfver, at han ej ätminstone en gång om Väsen, innan Konungen begaf sig ifrån Staden, öfverfåg Thé-Servicen. Men den gamle Tjenaren, för öfrigt trogen, förfäkrade i underdanighet, at han verkeligen gjorde det, som ockfä nu var hans Skyldighet.

Den gode Konungen teg; men bestöt at gjöra et Experiment, och det blef just Kongligt.

Siste gången, då han var på samma Ställe förjande slöffen och drack Thé, upmaktad af forlemälde Gubbe, omvände han, efter gammal sed. Koppen, sedan han hade druckit, och betjente sig af et ögonblick, då Gubben hade något at gjöra, at smugga tre Drucater under Koppen.

*) Här läses Notbildn. Den är kämtad utur Prof. Foder i Köpenhamns Journal, kallad Trio, och läses i Jul. 1793, sid. 73. Översättelsen är uppsatt af Edr. Gode Hjelt. Förjande

Löjande vären, då han kom till samma ställe, befälte han The-vätern, och kallade snart till Kopparne, för att få se Resultatet af sin Löjfock. Han frågade då, om han denna gång varit mer upmärksam än eljest, och gjord Kopparne snart rena. "Ja! det hade han gjort."

"Det vele icke snart se", sade Monarchen; vände sin egen Kopp om och fann riktigt Ducaternes så värde, som man måtte önska at ombetrödt Guld i verlden alltid vare.

Gubben rodnade af blygghet, och hans ögon tindrade emot Guldet; blida återskan. Han visste icke hvad han skulle säga.

Men Konungen halp honom utur sin förlägenhet. Sedes Ducater, sade Hans Maj:t, hade han ännu honom; men han sag nog at de icke kunde falla på hans Lott. Hans brist i ordhållighet kostade honom dock nu förlusten af detta Guld. Han hade lagt det egenteligen dit såsom en Beträning för des smakt, at gjöra et par Koppnar rena innan de skulle brukas. Men - -

Gubben kände sin välgörande Glemes Ironiskt. "Ack! Eders Maj:t, sade han med gladaste anlete, hafva de varit mig ännu, så må jag väl vara för driftig att taga dem. Jag kaller mig i al underdånighet till det skådiga utskäppet."

Fredric tog at Experimentets lustiga utslag, och at det gamla blida ansigtet, som kanske liknade en afton sol i October. Hans Hjerta tillät honom icke mer at öfverlägga med sig sjelf, om Gåspan var förtjent eller ej.

Del 8
N:o 1
Hösten

1/1
1/2
1/3
1/4
1/5
1/6
1/7
1/8
1/9
1/10

1/11
1/12
1/13
1/14
1/15
1/16
1/17
1/18
1/19
1/20
1/21
1/22
1/23
1/24
1/25
1/26
1/27
1/28
1/29
1/30
1/31
1/32
1/33
1/34
1/35
1/36
1/37
1/38
1/39
1/40
1/41
1/42
1/43
1/44
1/45
1/46
1/47
1/48
1/49
1/50
1/51
1/52
1/53
1/54
1/55
1/56
1/57
1/58
1/59
1/60
1/61
1/62
1/63
1/64
1/65
1/66
1/67
1/68
1/69
1/70
1/71
1/72
1/73
1/74
1/75
1/76
1/77
1/78
1/79
1/80
1/81
1/82
1/83
1/84
1/85
1/86
1/87
1/88
1/89
1/90
1/91
1/92
1/93
1/94
1/95
1/96
1/97
1/98
1/99
1/100